

Kiistanalaisten
aiheiden monialainen
päivä 21.4.2022

Tarja Ruohonen
Vararehtori, perusaste

- **Monialaisten oppimiskokonaisuuksien päivä kiistanalaisista asioista 22.4.20122**
- Päivän tavoitteina oli käsitellä monialaisesta oppilaiden valitsema kiistanalaisia asioita sekä harjoitella toiminnallisesti aiheiden käsittelyä. Päivän suunnittelivat ja ohjasivat opetusharjoittelijat, jotka koulutettiin luennolla. Luokat valitsivat aiheiksi sananvapauden ja ihmisoikeudet, eläinten oikeudet, tasa-arvon, seksuaalisen väkivallan ja häirinnän, yhdenvertaisuuden, huumeet ja monia muita.

An engraving of a man with a large, curly wig, looking slightly to the right. The image is partially cut off on the left and right sides.

Mitä ovat kiistanalaiset aiheet (controversial issues)

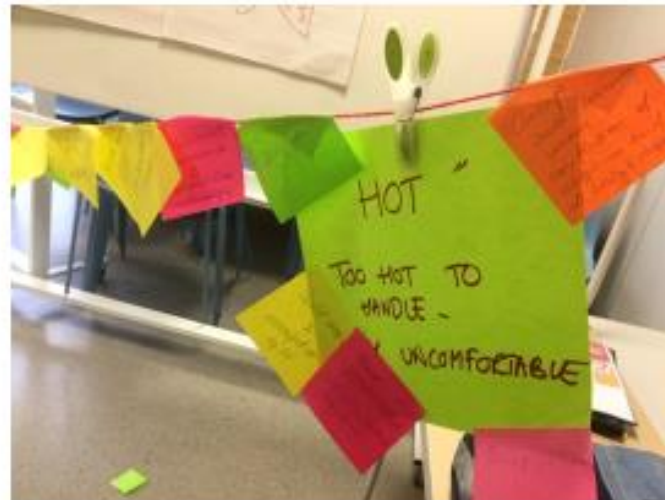
- Asioita, jotka **herättävät voimakkaita tunteita** ja **jakavat mielipiteitä** yhteisöjen sisällä ja yhteiskunnassa
- Niin paikallisia kuin globaaleja ilmiöitä
- Vanhoja ja uusia aiheita

Esimerkkejä

- Rokotukset
- Koronarajoitukset
- Toriparkki
- Pakollinen ruotsin opiskelu
- Maahanmuutto
- Tulkinnat historiallisista tapahtumista
- Abortti
- Ilmastonmuutos
- Turkistarhaus
- Suvivirsi kevätjuhlassa
- Al-Holin leirillä olevat suomalaiset

- Opetussuunnitelma sisältää paljon tällaisia aiheita
- Opetuksessa olisi vältettävä loukkaamasta kenenkään tunteita
- Oppilaat ottavat näitä usein itsekkin puheeksi
- Kiistanalaiset aiheet tarjoavat mahdollisuuden hyvin ohjattuina rakentavaan vuoropuheluun ja yhteisön vahvistumiseen

Kiistanalaisista aiheista keskusteleminen on osa radikalisoitumisen ehkäisyä

- Opettajan tehtävänä on auttaa luomaan sellainen tilanne, että kukaan oppilas ei koe olevansa puolustuskannalla tai ulkopuolella
- Asioista voi keskustella, vaikka niistä olisi hyvin eri mieltä
- Rakentava vuoropuhelu on myös UNESCO-tavoite

Miksi opettajia kannattaa kouluttaa kiistanalaisten aiheitten käsittelyyn?

- Aiheet herättävät voimakkaita tunteita ja luovat tai vahvistavat vastakkainasetteluja → lietsovat epäluuloa ja epäluottamusta yhteisössä
- Sisältävät voimakkaita arvo- ja etukonflikteja → voivat aiheuttaa kitkaa oppilaiden välille
- Sisältävät usein ristiriitaisia väitteitä taustalla olevista tosiasioista
- Opettajan on pystyttävä käsittelemään puolueettomasti kaikkia aiheita

An engraving of a man with a large, curly wig, looking slightly to the right. The image is framed by an ornate, classical-style archway with decorative elements.

Miksi päivä järjestetään?

- Opetussuunnitelman luvun 4.4 mukaista opetusta
- Laaja-alaisen osaamisen alueet L1-L7 keskiössä (luku 3.3)
- Demokraattisen toimintakulttuurin oppimista (luku 4.2)

An engraving of a man with a large, curly wig, looking slightly to the right. The engraving is framed by an ornate, classical-style archway. The background of the slide is a textured, yellowish-gold color.

Päivän tavoitteet oppilaille

- harjoitella laaja-alaista osaamista – mitkä L-tavoitteet?
- harjoitella dialogin taitoa
- harjaantua tarkastelemaan asioita monesta näkökulmasta (monialaisuus)
- harjoitella demokraattisia kompetensseja

Ops edellyttää näitä asioita:

- ”Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy **vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa.**”
-
- ”Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja **erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä**”.
-
- ”**Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri** luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.”

Monialaisuus

- Vähintään kahden eri oppiaineen näkökulma asiaan

Maahanmuutto:

- maantieteellinen ilmiö (maantiede)
- yhteiskunnallinen ilmiö (historia ja yhteiskuntaoppi)
- maahanmuutto ja ihmisoikeudet (uskonto, et)
- ilmenee kirjallisuudessa ja elokuvissa (äidinkieli ja kirjallisuus)

An engraving of a man with a large, curly wig, looking slightly to the right. The engraving is set within an ornate, arched frame. The background of the slide is a textured, yellowish-gold color.

Ongelmaa ei ole tarvitse ratkaista

- Tavoitteena on valaista asian eri puolia
- Tavoitteena on antaa tilaa keskustelulle ja eri näkökulmille
- Tavoitteena on antaa mahdollisuus ymmärtää eri osapuolien asemaa

- aiheet ja käsitykset kumpuavat nimenomaan **yhteisöjen arvoista ja niiden oikeutuksen kokemus on tunnekokemus** → faktoilla ei aina ole merkitystä kiistanalaisia aiheita käsiteltäessä
  - toki faktojakin tarvitaan
- ”voin ymmärtää, miksi ajattelet näin, vaikka en ole samaa mieltä”

Dialogisuus

- Kuunteleminen
- Vuoropuhelu
- Avoimuus
- Ajatusten vaihtoa
- Moninäkökulmaisuus

Opetusmenetelmät

- keskustelun pelisäännöt kannattaa laatia yhdessä oppilaiden kanssa
- ”Millaisessa keskustelussa itse olisi turvallista olla mukana, jos aiheena on jokin kiistanalainen (eli minulle äärettömän tärkeä) aihe?”
- 5 minuuttia porinaa → kaksi pelisääntöä

Opetusmenetelmät

- Toiminnalliset menetelmät
- Draamamenetelmät
- Osallistavat menetelmät
- Pelillisuus
- Oppilaslähtöisyys
- Taito- ja taideaineet mukaan

Demokraattisen koulukulttuurin kompetenssit

- Laaja-alaisen osaamisen sisältöinä voivat olla mm. **demokraattisen koulukulttuurin kompetenssien viitekehys** (Euroopan neuvosto)
- ”Perhonen” kuvaa niitä taitoja, joita demokraattisessa kouluyhteisössä toimiminen edellyttää ja joita sen tulisi kehittää
- Laatinut demokraattisten koulujen kouluverkosto

Values

- Valuing human dignity and human rights
- Valuing cultural diversity
- Valuing democracy, justice, fairness, equality and the rule of law

Attitudes

- Openness to cultural otherness and to other beliefs, world views and practices
- Respect
- Civic-mindedness
- Responsibility
- Self-efficacy
- Tolerance of ambiguity

Competence

- Autonomous learning skills
- Analytical and critical thinking skills
- Skills of listening and observing
- Empathy
- Flexibility and adaptability
- Linguistic, communicative and plurilingual skills
- Co-operation skills
- Conflict-resolution skills

Skills

- Knowledge and critical understanding of the self
- Knowledge and critical understanding of language and communication
- Knowledge and critical understanding of the world: politics, law, human rights, culture, cultures, religions, history, media, economies, environment, sustainability

Knowledge and critical understanding

An engraving of a man with a large, curly wig, looking slightly to the right. The engraving is framed by an ornate, classical-style archway. The background of the slide is a textured, light brown color.

Taitoja kehitetään tietoisesti

- Keskustelutyökalujen antaminen ja niiden käytön harjoittelu (esim. minä-viestintä)
- Ryhmätyötaitojen treenaaminen tietoisesti
- Arvostamisen ja kunnioituksen osoittamisen merkkien tunnistaminen
- Omien tunteiden tunnistaminen ja sanallistaminen
- Toisen asemaan asettuminen esim. draaman avulla

Kollegiaaliset tiimit

- Aihe on sovittu yhdessä
- **Osalla tiimeistä kaksi luokkaa: yksi aihe, suunnitellaan yhdessä, toteutusvaiheessa tiimi jakautuu kahtia**
- **Tuntisuunnitelma**
- **Yksi kirjaa suunnitelman –sopikaa ajoissa, deadline 19.4. klo 15**

- Päivästä tehdään tuntisuunnitelmat 3x75 min

Kollegiaalisessa tiimissä

- Työnjako on demokraattinen
- Tuloksena on tuntisuunnitelmat, jotka jaetaan päivän ohjaaville opettajille
- Ohjaavat opettaja : ne opettajat, jotka muutenkin pitäisivät tunteja

Aikataulu

- Kollegiaalisten tiimien 2 tapaamista
- Välityöskentely
- Tuntisuunnitelmat jaettavina 19.4. klo 15
- Toteutus 21.4.

Tulossa :

- lista valvovista opettajista 21.4.
- luokkatilat
- reunaehdot (mm. koronatilanteen mukaan)
- pyykkinaruharjoituksen ohjeet
- tuntisuunnitelmalinkit tiimeille

Aiheen valinta

- Pyytäkää jokaiselta oppilaalta
  - kuuma aihe – ei voi puhua koulussa
  - kädenlämmin aihe – ehkä voisi
  - kylmä aihe – varmasti voisi puhua koulussa

Tuntisuunnitelmapohja

Kiistanalaisten aiheiden käsittely koululuokassa

MONIALAISTEN OPPIMISKOKONAISUUKSIEN PÄIVÄ 3 x 75 min

TURUN NORMAALIKOULUN YLÄKOULU torstaina 21.4.2022

Luokka ja oppilasmäärä:

Kollegiaalisen tiimin numero:

Kollegiaalisen tiimin ohjaava opettaja:

Tiimin jäsenet (+ oppiainelyhenne):

Päivän aihe:

Päivän päätavoite:

Laaja-alaisen osaamisen tärkeimmät tavoitteet:

Demokraattisten kompetenssien päätavoitteet:

Tiimin jäsenten yhteiset oppimistavoitteet:

Oppiaineet, joihin päivä liittyy (Monialaisuus):

Ohjaava opettaja, tunti 1: 8.30-9.45

Ohjaava opettaja, tunti 2: 10-11.15

Ohjaava opettaja, tunti 3: 11.20-13.05

Ohjaava opettaja, tunti 4: 13.30-14.45

Ruokailuaika:

Käytössä olevat luokkatilat:

Oppitunti 1 Klo	Aktiviteetit (Mitä tunnilla tapahtuu?)	Materiaalit	Osatavoitteet ja opetusmenetelmät, joilla niihin päästään
Oppitunti 2 Klo	Aktiviteetit (Mitä tunnilla tapahtuu?)	Materiaalit	Osatavoitteet ja opetusmenetelmät, joilla niihin päästään
Oppitunti 3 Klo	Aktiviteetit (Mitä tunnilla tapahtuu?)	Materiaalit	Osatavoitteet ja opetusmenetelmät, joilla niihin päästään

Kirjoittakaa tähän kaikki lisäselvitykset oppituntien kulusta (esim. ryhmäjaot, retket, vierailijat, rinnakkaistoiminta, eriyttäminen...):

Lähteet

- [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf)
- Reference framework of competences for democratic culture. Euroopan neuvosto 2018
<https://rm.coe.int/prems-008418-gbr-2508-reference-framework-of-competences-vol-2-8573-co/16807bc66d>)

- https://www.globaalikoulu.net/wp-content/uploads/2016/11/vihapuhe_lahettilaiden_kansio_2016.pdf
-
- <https://dembra.no/fi/laeringsressurser/>
-
- <https://faktabaari.fi/baaripuhetta/sisallysluettelo-faktabaarin-kasikirja/>
-
- <http://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/vanhemmat/videot.htm>
-
- <http://www.depolarize.fi/2018/05/08/mita-polarisaatio-on-ja-miten-se-toimii/>

- <https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/wp-content/uploads/sites/179/2021/02/Minasta-kiinni-oppimateriaali.pdf>
- https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut?publication_type%5BOppimateriaali%5D=Oppimateriaali
- <https://maailma2030.fi/opettajalle/tehtavat/>